

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ВСТУП ДО ФАХУ

для здобувачів вищої освіти 1 курсу денної форми здобуття освіти
освітньої програми Клінічна фармація
спеціальності 226 Фармація, Промислова фармація
спеціалізації 226.01 Фармація
галузі знань 22 Охорона здоров'я
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

КОРЖ
Юлія Вікторівна

korzh2001@gmail.com

СЕВРЮКОВ
Олександр Вікторович

al.sevryukoff@gmail.com

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра соціальної фармації

2. Адреса кафедри: вул. Валентинівська, 4, м. Харків, 61168

3. Веб-сайт кафедри: www.socpharm.nuph.edu.ua

4. Інформація про викладачів:

Корж Юлія Вікторівна – кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної фармації. Досвід науково-педагогічної діяльності – 16 років. Викладає дисципліни: «Фармацевтичне право та законодавство», «Соціальна фармація», «Організація та економіка фармації», «Вступ до фаху з ознайомчою практикою». Наукові інтереси: соціальні та правові аспекти регулювання фармацевтичної діяльності, законодавчі основи забезпечення населення лікарськими засобами та медичними виробами.

Сеvрюков Олександр Вікторович – кандидат фарм. наук, доцент. Досвід науково-педагогічної діяльності – 5 років. Викладає освітні компоненти: «Вступ до фаху», «Фармацевтичне право та законодавство», «Соціальна фармація», «Фармацевтичний маркетинг та менеджмент». Наукові інтереси: автоматизація бізнес-процесів у сучасних аптечних закладах, економіка та менеджмент підприємств аптечного профілю.

5. Консультації : відбуваються в онлайн форматі відповідно до розкладу викладачів, що розміщено на сайті кафедри

6. Анотація освітньої компоненти: «Вступ до фаху» дозволяє ознайомитися з історичними аспектами становлення та розвитку фармації та фармацевтичної освіти, тенденціями розвитку фармацевтичного сектору охорони здоров'я в країнах світу та в Україні, а також закладає знання та розуміння особливостей професійної діяльності фармацевтичних працівників і організації фармацевтичного забезпечення населення.

7. Мета викладання освітньої компоненти: формування у здобувачів вищої освіти знання

історичного шляху становлення та розвитку фармацевтичної науки та практики; формування теоретичних основ та важливих професійних знань щодо організації забезпечення населення лікарськими засобами і товарами аптечного асортименту; формування первинних професійних знань щодо вимог до діяльності аптечних закладів і фармацевтичних працівників.

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft-skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК 08. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку фармації, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 02. Критично осмислювати наукові і прикладні проблеми у сфері фармації та клінічної фармації.

10. Статус освітньої компоненти: Обов'язкова

11. Пререквізити освітньої компоненти: освітня компонента базується на вивченні загальної історії, інформатики, фізики та хімії під час середньоосвітньої підготовки й інтегрується з такими освітніми компонентами навчального плану НФаУ, як історія світової та української культури, латинська мова та медична термінологія, загальна та неорганічна хімія, фармацевтична ботаніка.

12. Обсяг освітньої компоненти: На вивчення освітньої компоненти відводиться 90 годин, 3 кредити ECTS, з них 16 годин лекцій, 30 – практичні заняття, 4 – семінарські заняття, 40 – самостійна робота.

13. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти: проведення лекцій, практичних та семінарських занять

Зміст освітньої компоненти:

Змістовий модуль 1. Історичні аспекти розвитку медицини та фармації

Тема 1. Особливості університетської освіти. Академічна доброчесність в освітньому процесі.

Університетська освіта як механізм формування особистості. Поняття та терміни у системі сучасної вищої освіти. Академічна доброчесність: принципи та фундаментальні цінності. Основні форми проявів академічної нечесності в освітньому процесі та відповідальність за них. Політика академічної доброчесності в НФаУ. Шляхи запобігання проявам академічної нечесності.

Тема 2. Історія розвитку медичної і фармацевтичної освіти. Історія становлення та розвитку Національного фармацевтичного університету.

Основні етапи становлення та розвитку медичної та фармацевтичної освіти. Історія становлення і розвитку Національного фармацевтичного університету. Характеристика організаційної структури НФаУ.

Тема 3. Становлення і розвиток медицини та фармації у Стародавні часи.

Джерела вивчення історії медицини та фармації. Лікознавство в первісному суспільстві. Розвиток медицини та фармації у стародавньому світі: Месопотамія, Єгипет, Індія, Китай, Греція, Рим. Видатні лікарі античності. Символи медицини та фармації.

Тема 4. Фармація Середньовіччя та епохи Ренесансу.

Медицина та фармація Середньовіччя. Фармація народів Середньовічного Сходу. Перша регламентована аптека. Розвиток алхімії та ятрохімії. Фармація епохи Ренесансу. Видатні вчені та лікарі.

Тема 5. Фармація Нового часу та сучасності. Розвиток фармації в Україні та видатні українські вчені.

Фармація Нового часу. Розвиток світової фармацевтичної науки у ХХ-ХХІ ст. Внесок зарубіжних учених в розвиток хімії, медицини й фармації.

Історичні етапи розвитку фармації в Україні. Роль видатних вчених України та їх внесок в розвиток медицини та фармації. Історія становлення фармакопей.

Змістовий модуль 2. Організація фармацевтичного забезпечення населення

Тема 6. Організація фармацевтичного забезпечення населення та державне регулювання фармацевтичної діяльності. Сфери професійної реалізації магістра фармації.

Загальна характеристика системи фармацевтичного забезпечення населення. Підприємства, організації, заклади та установи, що належать до фармацевтичного сектору сфери охорони здоров'я. Організація діяльності з виробництва та оптової торгівлі лікарськими засобами.

Тема 7. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я. Організація санітарно-протиепідемічного режиму аптек.

Аптека, її функції та класифікація. Організаційна структура аптеки. Номенклатура посад персоналу аптеки. Склад і призначення аптечних приміщень. Вимоги до приміщень аптечних закладів. Зовнішнє оформлення аптек.

Санітарний режим і фармацевтичний порядок. Основні санітарно-гігієнічні вимоги до прибирання приміщень та догляду за устаткуванням аптечних закладів. Загальні вимоги до особистої гігієни персоналу аптечних закладів, до приміщень аптеки.

Тема 8. Аптечний асортимент. Основи відпуску лікарських засобів з аптеки. Поняття самолікування та самопрофілактики.

Поняття діючої речовини, лікарського засобу, лікарської форми. Перелік товарів, які мають право придбавати та продавати аптечні заклади.

Безрецептурні та рецептурні лікарські засоби: поняття, критерії для віднесення. Особливості відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів. Рецепт – визначення, види.

Поняття самолікування, самопрофілактики, фармацевтичної опіки, фармацевтичної допомоги, фармацевтичної послуги.

Тема 9 Контроль та забезпечення якості товарів аптечного асортименту під час оптової та роздрібною реалізації.

Особливості зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту в аптечних закладах. Контроль якості лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту в аптечних закладах. Особливості контролю якості лікарських засобів, виготовлених в умовах аптеки.

Тема 10. Роль інформації у фармацевтичній діяльності. Фармацевтична інформація. Інноваційні технології у забезпеченні населення лікарськими засобами.

Поняття фармацевтичної інформації як складових системи науково-технічної інформації. Джерела інформації про лікарські засоби. Достовірність і своєчасність фармацевтичної інформації.

Інноваційні технології у забезпеченні населення лікарськими засобами. Значення автоматичних систем в аптечній практиці.

Тема 11. Фармація в країнах світу. Національні особливості фармацевтичної практики

Особливості системи охорони здоров'я і фармацевтичного забезпечення в країнах світу. Характеристика сучасних тенденцій розвитку охорони здоров'я в країнах світу.

Семестровий контроль модуля – семестровий залік

14. Види та форми контролю:

Види та форми контролю:

Поточний контроль: проводиться усне опитування, оцінюється опрацювання завдань для аудиторної роботи, заповнення практикуму, опрацювання завдань для самостійної роботи.

За кожне практичне / семінарське заняття здобувач вищої освіти може отримати 4-7 балів, серед яких:
виконання практичних завдань (ситуаційних завдань) практикуму – 4 бали
оцінювання теоретичних знань (письмова або усна відповідь) – 3 бали

Контроль змістових модулів: проводиться шляхом надання здобувачами вищої освіти відповідей на 20 тестових запитань, що розміщені на платформі tests.nuph.edu.ua

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля 1 необхідна наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю 1, для допуску до контролю змістового модулю 2 необхідна наявність мінімальної кількості балів за змістовий модуль 1, та заняття змістового модулю 2.

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг повинен складати більше 60 балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних та семінарських занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

15. Система оцінювання з освітньої компоненти:**Система оцінювання з освітньої компоненти:**

Результати семестрового контролю у формі семестрового заліку оцінюються за 100-бальною, недиференційованою шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ECTS.

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів (% від кількості балів за модуль – для змістових модулів)
Модуль 1	
Змістовий модуль 1: - оцінювання тем 1-5 (4-7 балів за семінарське / практичне заняття): робота на заняттях – усне опитування, опрацювання завдань для аудиторної роботи, заповнення практикуму, опрацювання завдань для самостійної роботи; - контроль змістового модуля 1 (7-10 балів): складання 20 тестових завдань	38 (38 %)
Змістовий модуль 2: - оцінювання тем 6-11 (4-7 балів за практичне заняття): робота на заняттях – усне опитування, опрацювання завдань для аудиторної роботи, заповнення практикуму, опрацювання завдань для самостійної роботи; - контроль змістового модуля 2 (9-13 балів): складання 20 тестових завдань	62 (62 %)
Семестровий контроль з модуля	100

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля

16. Політики освітньої компоненти:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення дисципліни:

Обов'язкова література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ у фармацію. Історія медицини та фармації : метод. рек. для аудитор. та самот. роботи студентів заоч. форми навчання / А. А. Котвіцька [та ін.] ; НФаУ, Каф. соц. фармації. – Харків : НФаУ, 2017. – 64 с. 2. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. – Харків: Золоті сторінки, 2010. – 16 с. 3. Історія медицини та фармації: навч. посіб. для студентів вищ. фармацев. навч. закл. та фармацев. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А. А. Котвіцька [та ін.]. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016 – 168 с. 4. Організація та економіка фармації: нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення / А. С. Немченко [та ін.]; за ред. А. С. Немченко. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. – 360 с. 5. Основи права та законодавства у фармації: нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька [та ін.]; за ред. А. А. Котвіцької. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. – 528 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2-ге вид. – Харків : ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 1. –1128 с. 2. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-ге вид. – Харків : ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. – Т. 2. –724 с. 3. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-ге вид. – Харків : ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 3. – 732 с. 4. Драч, О. О. Історія медицини і фармації (від найдавніших часів до середини XVII ст.) : навч. посіб. / О. О. Драч, Н. М. Борисенко. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2018. – 244 с. 5. Кодекс академічної доброчесності Національного фармацевтичного університету. – Харків, 2019. – 16 с. Режим доступу: https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/ – Назва з екрана. 6. ПОЛІ А2.8-47-101 «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ», 2020. – 29 с. Режим доступу: https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/ – Назва з екрана. 7. Про затвердження інструкції із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 15.05.2006 р. № 275. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0642-06#Text. – Назва з екрана. 8. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. №929. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF#Text. – Назва з екрана. 9. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19. – Назва з екрана. 10. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною торгівлі [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 29.09.2014 р. № 677. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14#Text. – Назва з екрана. 11. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360 (у ред. Наказу МОЗ від 29.07.2022 р. № 496). – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text – Назва з екрана. 12. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки [Електронний ресурс]: наказ МОЗ України від 17.10.2012 р. № 812. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12#Text. – Назва з екрана.

	13. Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 16.02.93 р. № 44. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0044282-93 – Назва з екрана.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітньої компоненти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державний реєстр лікарських засобів України http://www.drlz.com.ua 2. Електронний архів НФаУ http://dspace.nuph.edu.ua/ 3. Компендіум OnLine https://compendium.com.ua 4. Сайт Верховної Ради України. Законодавство України zakon.rada.gov.ua 5. Сайт Міністерства охорони здоров'я України www.moz.gov.ua 6. Сайт Національного фармацевтичного університету https://nuph.edu.ua/ 7. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/ 8. Сайт кафедри соціальної фармації НФаУ http://socpharm.nuph.edu.ua 9. Сайт Наукової бібліотеки НФаУ http://lib.nuph.edu.ua 10. Фармацевтична енциклопедія https://www.pharmencyclopedia.com.ua/morion 11. Щотижневик «Аптека» https://www.apteka.ua/
Система дистанційного навчання Moodle	<i>https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=2063</i>

18. Технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти:

Комп'ютер персональний Системний блок VT Computers ЦПУ INTEL Pentium G4400, комп'ютер персональний комплектації 1VT Computers Intel Pentium G4400, робоча станція R-Line з процесором Intel Core i5-7400, персональний комп'ютер №2 R-Line Intel з процесором Core i3-8100, ноутбук Acer Intel Core i3 8th Gen, мультимедіа проектор EPSON ED-824H, мультимедіа проектор EPSON EB-E350, фліпчарт.

Програмне забезпечення: Microsoft Windows, Microsoft Office. Програма для організації відеоконференцій ZOOM, тип ліцензії – free license for education на 1 рік з можливістю подовження. Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE 3.9.8, тип ліцензії – Open Source.